

СТИЛЬ КЕРІВНИЦТВА ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ СИСТЕМАМИ

Блудова Юлія Олександрівна,

ORCID: 0000-0001-6338-0571

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри педагогіки, психології, початкової освіти

та освітнього менеджменту

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

Майбутньому фахівцю, який має вступити у самостійну професійну діяльність, важливо мати повне, чітке уявлення про стилі управління, особливо в освітньому середовищі. Це допоможе від початку увійти до ритму роботи середньої чи вищої школи, зрозуміти складний механізм її функціонування, встановити професійні, ділові відносини з адміністрацією, колегами-викладачами, здобувачами освіти та батьками.

Під управлінням освітнім процесом ми розуміємо діяльність, спрямовану на вироблення рішень, організацію, контроль, регулювання об'єкта управління відповідно до заданої мети, аналіз та підбиття підсумків на основі достовірної інформації. Об'єктами управління може бути біологічні, технічні, соціальні системи. Одним із різновидів соціальних систем є система освіти, що функціонує в масштабі держави, області, міста чи району. Суб'єктами управління системою освіти у цьому випадку виступають Міністерство освіти і науки України, управління освіти області, міста, а також районні відділи освіти [2].

Актуальність цієї теми обумовлена значимістю стилів управління, їх характеристик і способів формування для педагогічної системи загалом та окремих її елементів зокрема.

У сучасній педагогічній літературі все частіше говорять про стиль управління, який характеризується, перш за все, стилем спілкування суб'єктів, що взаємодіють, – педагога зі здобувачем освіти, а також керівника освітньої установи з викладачем [1].

Педагогічний стиль управління, втім, як і соціальна система, на думку Ф. Корольова, відносяться до великих і складних систем, що визначає властиві їм ознаки, до яких можна віднести цілісність, що проявляється в тому, що частини компоненти служать загальній системній меті і взаємозв'язку із зовнішнім середовищем [4].

Ефективне управління навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти та освітньою діяльністю викладача керівником передбачає створення здорової творчої обстановки в колективі, що сприяє високій продуктивності праці. Слід враховувати важливу складову освітнього процесу: навчально-пізнавальна діяльність вимагає від людини великої напруги сил та енергії, а для цього необхідні теплота взаємовідносин, тактовність, доброзичливість, порозуміння та повага серед усіх членів колективу [5].

Аналіз основних управлінських труднощів педагогічних працівників закладів освіти за перше десятиліття XXI ст. показує, що як керівники, так і викладачі все ще продовжують відчувати серйозні труднощі, багато з яких пов'язані з реформуванням освітньої системи та розкладання соціуму в сім'ї.

Особистість керівника, та її стиль управління слід розглядати у єдиному ключі. Під стилем взаємодії психологи розуміють певний спосіб управління діяльністю підлеглих із боку керівника (які навчаються з боку викладача або останнього з боку керівників навчального закладу) [3].

Традиційний та сучасний підходи до стилю керівництва характеризуються різницею поглядів теоретиків та практиків менеджменту на управління організацією минулої та сучасної управлінських епох. Поняття стиль керівництва від базової теорії К. Левіна до неокласичної теорії менеджменту пройшло шлях еволюції, що наочно показує розвиток менеджменту. Сьогодні у повсякденному управлінні організацією має переважати партисипативний стиль

керівництва, що передбачає інтерсуб'єктність, бачення підлеглих партнерів, суб'єктів. Зворотний зв'язок підлеглих із керівництвом сприяє покращенню якості управління. Правильний вибір стилю керівництва здатний впливати на соціально-психологічний клімат, соціальний та іміджевий ефект діяльності закладу освіти. Суть пошуку оптимального стилю керівництва полягає у найкращому впливі керівника на підлеглих у конкретних ситуаціях та отриманні бажаного результату. Вибирати стиль керівництва слід виходячи з ситуації, що складається у зовнішньому та внутрішньому середовищі, того чи іншого закладу. Ефективний стиль керівництва повинен підкоряти собі переборні обставини, а чи не виходити з них [1].

Ефективний стиль є основою управління соціальними (педагогічними) системами і є умовою ефективності взаємодії з колективом загалом і з кожним його членом окремо. Оптимальний стиль дає можливість до відкритого діалогу, творчості, ділових комунікацій з урахуванням наукових рекомендацій та можливостей кожної особи, кожного виконавця.

Список використаних джерел:

1. Духіна Т.Н. (2016) Проблема вибору стилів керівництва в управлінській культурі: теоретичний аналіз. *Історична та соціально-освітня думка*. 2016. Т. 8, № 1-2. С. 140-144.
2. Євтихов О.В. (2010) Організаційна культура як управлінський ресурс керівника. *Сучасні дослідження соціальних проблем*. № 4. С. 49-52.
3. Кузнєцова Н.В. (2015) Роль навичок спілкування в управлінській культурі майбутнього фахівця. *Соціально-гуманітарне знання: традиції та інновації: зб. наук. ст.* № 2. С. 47-51.
4. Науменко М.В. (2014) Детермінанти формування професійних уявлень у період здобуття професійної освіти. *Монографія. Сучасна парадигма дослідження професійних уявлень*. С. 130-147.
5. Симонов В.П. (2008) Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. К.: Педагогіка. 264 с.